

Zdeněk ŠTĚPANČÍK, *Kultura a ideologie ve světle ikonografie československých papírových platidel druhé poloviny 20. století*. Diplomová práce Historického ústavu FF JU v Č. Budějovicích, České Budějovice 2013, 74 strany včetně 7 stran obrazových příloh.

Posudek vedoucí diplomové práce

Předkládaná práce je invenčním příspěvkem ke studiu kulturních dějin dvacátého století. Tím, že předmět studia numismatiků, respektive notafilistů autor uchopil jako historický pramen, jako paměť doby a nástroj její symbolické komunikace, vstoupil do velmi atraktivního badatelského prostoru. Výhodou jeho výchozí pozice byla vlastní numismatická zkušenost, která jej ovšem na druhou stranu vedla ke zkratkovému vyjádření jemu známých a samozřejmých skutečností, jimž by ovšem v kvalifikační práci lépe slušel podrobnější výklad. To se týká jak některých užitých pojmů, kupř. pro jednotlivé formy papírových platidel (s. 6-8) či jejich grafiky (giloš), ale rovněž prezentace výsledků procesů (státovky „odpovídaly dané normě“ na s. 13, „Lidé mají tendenci vycházet u ekvivalence hodnot z přímé externí vlastnosti“ s. 43, „Některé z nich jsou řešeny na svou dobu velice odvážně!“ s. 41 aj.). Nicméně je nutno ocenit, že při preferování spíše přednáškového typu výpovědi se autorovi podařilo zachovat proporčnost struktury celku. Sklon k lakonickému vyjádření je jednoznačným pozitivem tam, kde jej doprovází přesnost pojmenování, jako je tomu například v *Závěru* práce. V diplomových pracích nebývá častým jevem, aby bez zbytečného parafrázování již řečeného byl v několika bodech („rovinách“) přesně zachycen přínos práce.

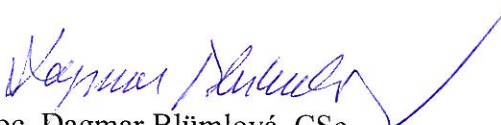
Diplomant skutečně na papírová platidla pohlédl „nově“, když se prioritně zaměřil na jejich námětovou náplň, a to nikoliv jako na namátkovou ilustraci, ale v uspořádaném systému akceptujícím historická východiska a nabízejícím rovněž prostor pro srovnání (zejména v kapitole *Sovětské vlivy na papírových platidlech* při srovnání s Bulharskem a Rumunskem). V kontextu námětové náplně neopomněl ani textovou složku a její výpovědní hodnotu. Zdařilé je i srovnání s dalšími projevy socialistického realismu pojednávaného období let 1948-1989 (film, literatura). Přínosem je i autorova pozornost věnovaná psychologickému aspektu ikonografie papírových platidel v kapitole sedmé (*Podvědomé vnímání papírových platidel*) a do určité míry i osmé (*Jinotaje, pouhé posměšky[,] či skrytý nesouhlas?*). V posledně jmenované zdařile využil rovněž prvků oral history.

Diplomové práci, jež teoretickou výbavou, prací s neobvyklým pramenem i vytyčenými cíli aspiruje na originální kulturně historický příspěvek k dějinám druhé poloviny dvacátého století, však chybí závěrečná revize textu. Chyby v interpunkci, bohužel i tam, kde

je významotvorná, kupř. v názvu osmé kapitoly. Vynechané předložky, anakoluty a jiná rezidua pohybu textu v počítači celkový příznivý dojem oslabují. V literatuře se mohly objevit poslední práce Martina France a Jiřího Knapíka, v jejím seznamu zato nemají co dělat básnické sbírky, nadbytečný je i seznam zkratk. Zato obrazové přílohy i práce s nimi v textu zasluhují ocenění. Není sporu o tom, že autor prokázal znalost historického řemesla. Práci jednoznačně doporučuji k obhajobě, vzhledem k výše jmenovaným nedostatkům ji však hodnotím již stupněm

v e l m i d o b ř e .

V Českých Budějovicích 24. května 2013

doc. Dagmar Blümlová, CSc.